

บทที่ 3

เครื่องมือและวิธีการทดลอง

3.1 ตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

- ก. ถ่านหินจากเหมืองแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ซึ่งมีปริมาณร้อยละกำมะถันรวมต่างกัน 3 ตัวอย่าง ได้แก่ 2.20 , 3.14 และ 8.33
- ข. ปูนขาว (laboratory grade) มีปริมาณ CaO ร้อยละ 95
- ค. สารเคมีที่ใช้ในการทดลองเป็น analytical grade

3.2 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง

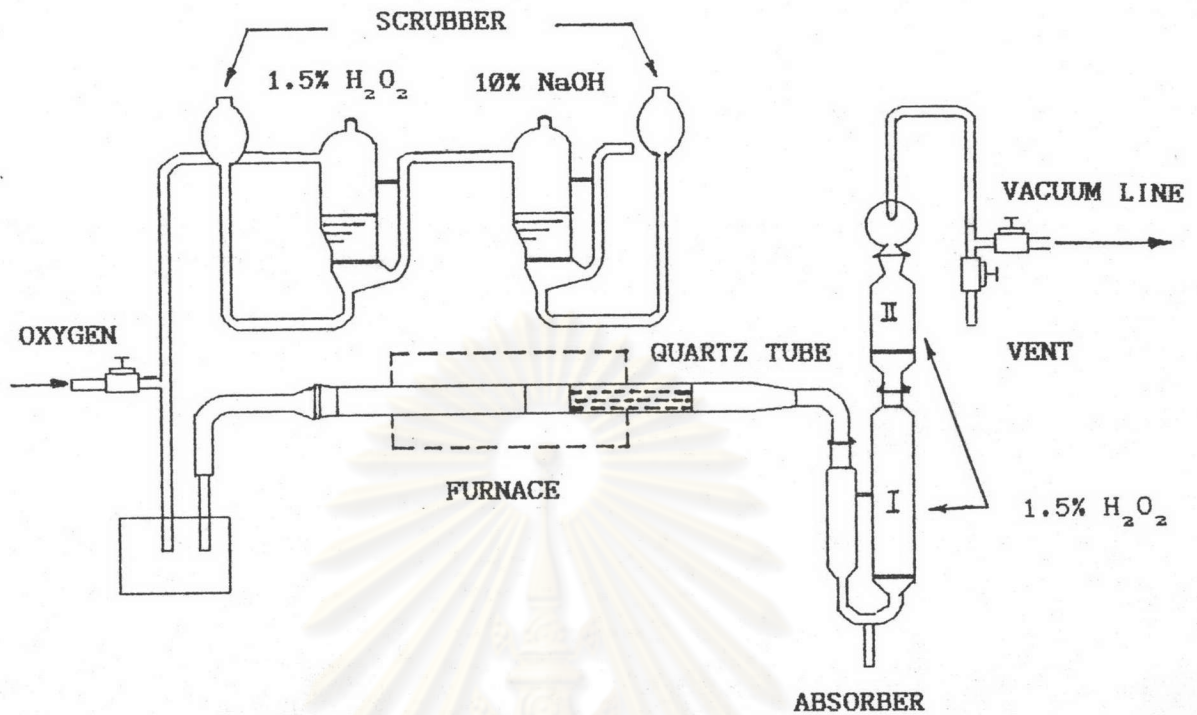
- ก. Leco sulfur analyzer (Stanhope-Seta Model Seta 2000) แสดงในรูปที่ 3.1 ประกอบด้วย
  - เตาเผา
  - หลอดแก้วควอตซ์ (Quartz tube)
  - หลอดดูดก๊าซ (Absorber)
  - ปีมัลติยูทิลิตี้
- ข. X-ray diffraction spectrometer (Phillips Model PW 1730/10 (generator) $\text{CuK}\alpha$ (radiator))

3.3 ตัวแปรที่ทำการศึกษา

- ก. อัตราส่วน CaO/S (โดยโมล) ในช่วงระหว่าง 0 - 3
- ข. อุณหภูมิ ในช่วง 600 - 1000 °C
- ค. ปริมาณกำมะถันรวมในถ่านหิน ในช่วงร้อยละ 2 - 5

3.4 ขั้นตอนและวิธีการทดลอง

- 3.4.1 ค้นคว้าและศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสารทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

รูปที่ 3.1 แสดงเครื่อง Leco sulfur analyzer

3.4.2 เตรียมตัวอย่างถ่านหิน

นำถ่านหินมาบดหยาบด้วยเครื่องบด Hammer mill บดให้ละเอียดขึ้นด้วยเครื่องบด Cross beater mill และ Centrifugal ball mill ตามลำดับ จนถ่านหินสามารถร่อนผ่านตะแกรงเบอร์ 60 (ขนาด 250 ไมครอน) ได้ทั้งหมดโดยวิธีมาตรฐานตาม ASTM D2013 (18)

เตรียมตัวอย่างถ่านหินสำหรับการวิจัย โดยให้ได้ร้อยละของกำมะถันรวมอยู่ในช่วง 2-5 ตัวอย่างละประมาณ 300 กรัม ดังนี้

ก. แม่เมาะ 1 กำมะถันรวมร้อยละ 2.20

ข. แม่เมาะ 2 กำมะถันรวมร้อยละ 3.14

ค. แม่เมาะ 3 กำมะถันรวมร้อยละ 4.37 (ได้จากการผสมตัวอย่างที่ได้รับ

ที่มีกำมะถันรวมร้อยละ 3.14 และ 8.33 เข้าด้วยกัน)

3.4.3 นำถ่านหินที่ได้ไปวิเคราะห์คุณสมบัติเบื้องต้นต่างๆ คือ

ก. วิเคราะห์แบบประมาณ (Proximate analysis) ประกอบด้วย ความชื้น ถ้า สารระเหยได้ และคาร์บอนคงตัว ตามมาตรฐาน ASTM D3172-3175 (19-22)

ข. วิเคราะห์ค่าความร้อน (Heating value) ตามมาตรฐาน ASTM D 2015 (23)

ค. วิเคราะห์รูปแบบกำมะถัน (Forms of sulfur) ซึ่งมี 3 รูปแบบ คือ กำมะถันซัลเฟต กำมะถันไพไรต์ และกำมะถันอินทรีย์ ตามมาตรฐาน ASTM D2492 (24)

ง. วิเคราะห์กำมะถันรวม (Total sulfur) ตามมาตรฐาน ASTM D 3177 (25)

3.4.4 วิเคราะห์กำมะถันในก๊าซที่ถูกปลดปล่อยจากการเผาไหม้ของถ่านหินผสมกับปูนขาว โดยใช้อัตราส่วน CaO/S (โดยโมล) ในช่วงระหว่าง 0-3 (0, 1, 2, 2.5 และ 3) ที่อุณหภูมิในช่วง 600-1000 °C (เปลี่ยนช่วงละ 50-100 °C) ใช้หลอดแก้วควอร์ตซ์ต่อกับอุปกรณ์บรรจุสารละลายดูดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ตามมาตรฐาน ASTM D1551 (26) หรือ Leco sulfur analyzer ซึ่งใช้สำหรับน้ำมันปิโตรเลียม แต่ในการวิจัยนี้ใช้ถ่านหิน จึงได้ปรับปรุงวิธีการทดลองให้เหมาะสม ตามมาตรฐาน ASTM D4239 (27) ซึ่งใช้สำหรับวิเคราะห์ถ่านหินโดยตรง ได้แก่

- ตำแหน่งของเรอฟอร์ชเลนที่บรรจุตัวอย่าง ในหลอดแก้วควอร์ตซ์ที่อยู่ในเตาเผาแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงอุ่นที่ปากเตา ช่วงก่อนกลางเตาและช่วงที่อยู่กลางเตา

- เวลาที่ใช้ในการเผาไหม้ไม่เกิน 15 นาที

รายละเอียดการวิเคราะห์ แสดงในภาคผนวก ก

3.4.5 วิเคราะห์องค์ประกอบของเถ้าที่ได้จาก ข้อ 3.4.4 โดยใช้เครื่อง X-ray diffraction spectrometer ที่ภาควิชาธรณีวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิเคราะห์โดยวิธีดังกล่าวเป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเท่านั้น โดยจะแสดงพีคขององค์ประกอบเมื่อมีปริมาณสูงกว่า 5 % ขององค์ประกอบทั้งหมด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย